

לקחות, תנקוט ברית המועצות צעדים מתאימים כדי למנוע התפתחות כזאת.

אזהרה מפורשת זו העמידה את הממשלה האמריקאית בפני הצורך להחליט מה לעשות במיקרה שכוח אדיר, ימי, טילי או יבשתי של הצבא הסובייטי יתערב בחזית ישראל-מצרים. מועצת הביטחון הלאומי החליטה שארצות-הברית לא תוכל בשום פנים להסתכן במלחמת-עולם במיקרה כזה, וכי מאידך יהיה לה קשה לנטוש את ישראל. לכן הוחלט למנוע מראש מצב כזה.

הידיעות הראשונות על הכרות ניכסון נתקבלו בארצות המרחב אחרי השעה 4 בבוקר, ביום ב'. כעבור דקות מעטות הגיעו גם הידיעות המקבילות, שפורסמו במוסקבה, לונדון ופאריס. התגובות היו שונות.

אזרחי ישראל שמעו את הידיעות ברדיו, בשעה שקראו את עתוני ה"בוקר" שהודיעו להם, "מפי מקורות מוסמכים" כי אין לצפות להסכם בין ארבע המעצמות בחודשים הקרובים.

מהדורת החדשות של הרדיו ירדה על הארץ כהלם. הקריין הודיע בקול נרגש כי בשעה זו מתכנסת הממשלה לשיבת-חירום לרדיו באמצעים הדרושים לעמידה מול המזימה.

בצהריים פורסמה הודעה ממשלתית, שנוסחה על-ידי השר מנחם בגין, שהזכירה את חלקו של העולם בהשמדת יהודי אירופה. "הצעת המעצמות כמזה הסכמת העולם להשמדת ישראל ולהכחדת תושביה, פליטי השואה הנאצית, בשעת-גירול זו פונה ישראל אל כל שוחרי הצדק בעולם, ובראש וראשונה אל בני העם היהודי בתפוצות. קימו חושי לעזרת המולדת!"

עיתוני-הצהריים הגיעו לאוקטאבות הגבוהות ביותר. הרצל רוזנבלום, ידיעות אחרונות: "... שמו של ניכסון יצטרף לשמותיהם של נבוכד-נצר והמק, המלניצקי וסטאלין, היטלר ודז'גול... בגידה שפלה שתירשם לדיראון עולם... 12 מיליון יהודים יקראו בקול אחד: לא!"

שלום רוזנפלד, מעריב: "מיבחו עליון לעמנו... אף שעל אדמה... אין זו הפעם הראשונה ברברי ימי עמנו שאנו עומדים לבדנו מול העולם כולו... עוצו עצה ותופרו... בלשכת מפלגת העבודה, שהתכנסה באותו ערב, ושדיוניה נשמרו בסוד כמולם, דובר בשפה לגמרי אחרת.

אבא אבן, שהסתמך על דו"ח השגריר רבין, הביע את דעתו שאין לסמוך על שום עזרה ממשית מצד יהודי אמריקה, מעבר לגל-מחאות פורמלי.

מי שחושב שאנחנו יכולים להילחם באמריקה הוא אידיוט", אמר פינחס ספיר, בצורה הסקטית האופיינית לו. "ניכסון יכול פשוט לבטל את התקנה של מסי'הכנסה, המשחררת את התרומות למגבית שלנו ממס. עשינו המון חוכמות כדי למנוע זאת, אבל עכשיו זה לא יעזור." הוא הציע לקבל את ההסדר כנצחון ישראל.

כולם חיכו להודעת רדיו, אבל הוא איכזב. היה ברור כי הוא פוסח על שני הסעיפים.

מצד אחד קרצה האפשרות להעמיד את עצמו בראש השוללים, ולפרוש במיקרה הצורך מן הממשלה, ומצד שני ידע כי תהיה זאת הרפתקה ביטחונית שתבודד אותו לגמרי במשרדו. הדובר הקיצוני ביותר היה משה כרמל. המתונים ביותר היו, מלבד ספיר, השרים הוותיקים, ששוכנעו על-ידי משה שפירא. לעומת זאת טענו דוקא אנשי מפ"ם שאין לחתור בשום פנים על רצועת-עזה.

הכריעה את הכף גולדה מאיר. "זה בכלל לא בא בחשבון" אמרה. אחרי כל מה שאמרנו בשנתיים האחרונות, ובייחוד בשבועות האחרונים, אי-אפשר בכלל לסגת מעמדתנו. לא השארנו שום דלת אחורית פתוחה. העם לא יבין זאת. תשובתנו צריכה להיות קיצונית נגד. עלינו להילחם. לגייס את היהודים. אני לא מוכנה להתייחס מן היהודים. אפילו אם נגיע למצב הרע ביותר, ונכל לפחות להשיג שינויים לטובה בתוכנית האמריקאית. הם יצטרכו לפייס אותנו. אבל עוד אין מה לחשוב על זה. אנחנו נילחם עוד הרבה חודשים."

הדברים נתקבלו כהסכמה כללית. בסוף הישיבה נתקבלה הצעת השר פינחס ספיר לרחות את הבחירות לכנסת השביעית בשנה — כדי למנוע ממשלה רדיון את הפיתוי לפרוש ולהקים עם גח"ל גוש קיצוני.

"יום זה הוא יום נצחוננו"

ב מצריים היתה התגובה הפוכה. הממשלה הכריזה על יום ג' כעל יום שבתון חג, ומסודות הדת ציוו לקיים בו תפילות הודייה לאללה.

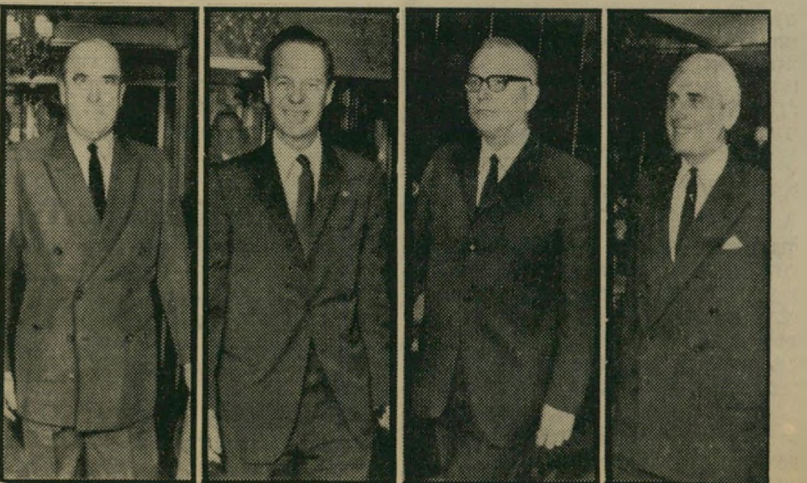
בכיר-השיחור בקאהיר התקיימה אחרי-הצהריים עצרת המונים, בה נכחו למעלה מ-100 אלף איש. הנואמים הלילו את "גיבורי התעלה", שהכניעו את הצבא הציוני והכריחו את האומות לעשות צדק עם הערבים. אולם התהילה המופלגת ביותר נשמרה לראיס עצמו.

"הוא גדול מצאלח-אלדין ומבייבארם" קרא שריה-הגנה, "הוא הגואל הגדול של ארמות ערב, הוא מחזיר פליטי פלסטין, הוא נושא נצחון הערביות."

עוד באותו ערב החליטה הממשלה להעניק לגמאל עבד-אל-נאצר, לכל חייו, את התואר, "המשחרר".

נאומו של תומיין היה עצור ביותר. הוא הביע את התקפה שהסדר יפתח תקופה ארוכה של רגיעה. "אנחנו הערבים", אמר, "הננו שוחרי שלום. עייפנו מן המלחמה."

מאחורי המגנה היציבית זו של אוירת-נצחון, שנועדה להשכיח מעיני ההמונים את המחיר הגדול ששילמה מצריים — ובעיקר את השיט הישראלי בתעלת-סואץ, הפסקת הלוחמה

כראר קארדון יוסט אאליק כראר

קצין בודק אמריא מצוללת סובייטית לבדיקת אוניה ישראלית

והחרם — שררה בחוגי הצמרת דאגה. היא התרכזה סביב אירגוני-החבלה הפלסטיניים. **זאכין, באותו יום עמדו אירגונים אלה במרכז כל המחשבות. ממשלת ישראל תלתה בהם את כל תקוותיה. אחרי הדו"חות הקודרים על מצב יהודי אמריקה, נראו החבלנים כעונו-הצלה יחידים. "תסמכו על עראי פאת", אמר משה דיון בישיבת הממשלה. "הוא ידפוק את כולם. הוא לא יתן."**

שליח רס"דג שוגר מקאהיר לעמאן, ובידיו הזמנה בהולה של עבד-אל-נאצר ליאסיר עראפאת לבוא לקאהיר. אולם השליח לא מצא את "אבד-עמאר" בעמאן. המנהיג נטש את העיר עוד ביום ב', הסתגר במחנה-פליטים שהפך למיבצר חמוש. שם מצא אותו השליח ומסר לו את האגרת.

"כשקרא אותה, פרץ בצחוק מר. "האם הוא חושב, שאני אידיוט?" צעק. "אתה חושב ששכחתי מה עשייתם לאחים המוסלמים ולקאסם?"

ראשי החבלנים מתכנסים

ב אותו ערב התקיימה ועידה דחופה של ראשי כל אירגוני-החבלה היריבים. ראשים אלה, שנועדו בקביעות עוד מאז חודש אפריל לשם תיאום פעולה, היו מלחים עתה כולם בשומרי-ראש מזויינים.

"אל נשלה את עצמנו", פתח עראפאת את הדיונים. "נוצרה כאן קנונייה בין המימסד הערבי, המעצמות וישראל. גם ישראל. אילו רצתה ישראל להתנגד להסדר הזה, היתה פונה אלינו עכשיו ומגיעה להסדר ישיר עימנו. רמותי להם על כך לא פעם."

ג'ורג' חבש, מהחזית העממית, שלח בו מבט מלא-רעל. "אתה חושב שלא ידעתי? אמרתי זאת לעתונאים עוד בחודש מארס. אתה היית מוכן תמיד למכור את פלסטין תמורת שלטון במדינה פלסטינית קטנה."

"אחים, אל נריב עכשיו", אמר חתמת, מהחזית הדמוקרטית. "אנחנו כולנו בסירה אחת." "העניין אינו חשוב, כי ישראל תעדיף תמיד כניעה לאמריקאים על הסכם עימנו", אמר עראפאת. "אל נשכח שהם סוכני האימפריאליזם. לנו צריך להיות ברור כי יש מזימה להשמד אותנו, עד האחרון שבנו."

"המודיעים שלי מוסרים כי יש מגע בין שירותי-הבטחון של מצריים, ירדן, עיראק, פנוריה ולבנון, ואולי גם של סוריה וישראל. כולם שונאים אותנו. הם יגישו לנו אולטימטום לקבל את ההסדר ולהתפרק, או לעמוד מול החיטה כללית."

האחרים ניצענו בראש. הם צברו מידע דומה. "בשבילי בכלל אין שאלה", אמר חתמתה. "ישחטו את רובנו. או מה? אנחנו לא נבגוד ביעודנו! אחדים מאיתנו יישארו בחיים. סביבם תקום תנועת-השיחור הפלסטינית מחדש. סין תתמוך בנו."

"אני לא מאמין כי נשרת את פלסטין אם נלך למות למענה", אמר עראפאת. "אני מציע להוריד את הראש. להסתדר עם אבדי-האלד (נאצר). לשחק את המישחק. אחרי כמה שנים נרים שוב את הנשק, הדיונים נפסקו לפנות בוקר, בלי החלטה."

נאומו הגדול של אבן

ב דמה היה כי האולם הגדול של מועצת-הבטחון בכניין האו"ם נראה מואר יותר מכרגיל. המתוחות היתה עצומה. "אנחנו עומדים לחוות כעשיית ההיסטוריה", בישר הפרשן ברינקלי לצופי הטלויזיה, בהתרגשות שאולי היתה אפילו אמיתית.

בזה אחר זה נכנסו הנוציגים. ארבעת חתני השימחה — יוסט, מאליק, קארדון ובראר — הסתודדו בפניה, החליפו חיוכים. אל-קוני המצרי לא הסתיר את צהלתו. שלוש דקות אחרי שמונה הסתובבו כל המצלמות לעבר הדלת, והתרכזו על אבא אבן. הוא היה חיוור כסיד. ניכר עליו שידע שהוא עומד במרכז ההתעניינות.

התאריך היה יום ה', 17 ביולי 1969 — פחות משבועיים אחרי הודעת ניכסון.

הישיבה היתה קצרה ועניינית. כל אחד ידע מה חפידו. הכל היה מוכן מראש.